

Obilná jama na uskladnenie zbožia.

Najširšia časť: 150 – 200 cm. Hĺbka: 150 – 300 cm

Popis jednotlivých častí: 1. uskladnené obilie, 2. výstelka slamou, 3. vypálená mazanica steny, 4. zúžené hrdlo utesnené pleteným prútom, 5. drevené trámy, 6. odtokový kanálik, 7. drevené trámy, 8. strieška

Vrábeľská arcibiskupská stolica predialistov (predialista – nižší šľachtic, ktorý za služby pre svojho pána dostal do užívania prenajatú pôdu) v roku 1702 okrem sedliackych a remeselníckych rodín v meste počítala dvadsať rodín šľachticov. Príslušníci drobnej šľachty vlastnili regálne právo na tri hostince a vodné právo na dva mlyny ležiace na Žitave a Širočine. Ďalšie dva mlyny na Žitave v chotároch Horného Ohaja a Vrábeľ (ľud. pole Fídvár ležiace pod rozvalinami Zemného hradu) patrili domácim mlynárom, členom mlynárskeho cechu. Okrem niektorých ďalších privilégií, ako boli hrdelné právo a možnosť vydávať rozsudky a udeľovať tresty pre svojich príslušníkov, malo mesto na Žitave právo usporadúvať šesť výročných jarmokov a konať pravidelné týždenné trhy v určený deň v týždni.

Tekovský podžupan Ladislav Malonay v roku 1718 podal sťažnosť na generála Brauna, ktorý so svojimi vojakmi obsadil domy zemanov vo Vrábľoch. Počas presunu sa rozhodli ubytovať v týchto rodinných domoch. Kasárne vo väčších mestách zriadil cisár Jozef II. (1780 – 1790). Tekovský podžupan Malonay súčasne zastával funkciu hlavného slúžneho Vrábeľskej arcibiskupskej stolice predialistov so sídlom vo Vrábľoch. Vráble museli poskytnúť ubytovanie pre vojakov počas 18. storočia v slede nasledovných rokov: 1707, 1710, 1723, 1760, 1778 a 1797. Pre kráľovskú armádu mlyny museli mlieť povinne, ale platiť nemal kto.

V Štátnom archíve v Ivanke pri Nitre je zachovaná listina, ktorá nás oboznamuje o prekopení odvodňovacieho kanála Tormáš pri Dolnom Ohaji medzi riekami Žitava a Nitra počas roka 1777. Tento kanál mal usmerňovať množstvo tečúcej vody do pôvodného koryta Žitavy.

Mlynské podlhovasté vreco špagátové, špicovacie

Alexander Korenčí (sediaci vpravo) s manželkou rodennou Haszlingerovou. Medzi nimi sedí syn Anton, ktorý sa stal majiteľom mlyna. Za nimi v strede stojí Ján Šimko a vpravo Viliam Šimko (fotografia z roku 1887).

rom deťom uznalo domovskú príslušnosť. Domovskú príslušnosť danej obce zastupiteľstvo mohlo priznať iba po desiatich rokoch nepretržitého pobytu s rodinou v tej ktorej obci a plnením si daňových povinností. Počas sledovaných rokov rodina nemohla požiadať ani dostať výpomoc v chudobe, chudobinské zaopatrenie. Mlynár Anton zomrel v roku 1942. Zo štyroch detí sa dospelého veku dožili dve deti. Z nich Ferdinand po otcovi prevzal mlynárske remeslo. Pred znárodnením v roku 1948 sa stal posledným mlynárom v lokalite Dolných lúk pri Zemnom hrade.

Antona Korenčího vnuk Milan pri našom stretnutí a rozhovore v rodinnom mlyne, ktorý im po dlhodobom využívaní štátom vrátili späť po politických zmenách 1989, spomínal na svoju rodinu a príhody, ktoré prežili otec Ferdinand a starý otec Anton s deťmi a priateľmi. Stretnutie sa uskutočnilo v decembri 2007 a v júli 2012.

Po žatevných prácach sa od začiatku septembra až do konca marca nasledujúceho roku mliečie stroje nezastavili. V rokoch prosperity mlyna dlhý zástup vozov naložených obilím čakal na dlhom dvore i na prístupovej ceste vedľa Kováčovského potoka. Dvor mlynára sa nachádzal v strede medzi rodinným domom a mlynicou. Pod miernym návrším za dlhým domom mali zeleninovú záhradu a ovocný sad. Neďaleko od vstupnej brány na terase nad Žitavou a pri ústí Kováčovského potoka do rieky stála už spomínaná protiturecká pevnosť Zemný hrad. Od roku 1624 až 40 rokov ochraňovala ozbrojená jazda veliteľa Mikuláša Nadaného a strážna posádka svoj blízko ležiaci mlyn, ktorý ich zásoboval múkou a krmivom pre kone. U mlynára Korenčího pri okopávaní záhrady a ťažbe hliny z kopca, na ktorom stála zemná pevnosť v minulosti, našli niekoľko

Nagy Tepolcsány

Ar. Malóth